

1.

Laps on palju keerulisem kui taim

PÄRAST KÕIKE SEDA, MIS MA OLEN SINU
HEAKS TEINUD!

AH SEE ON SIIS TÄNU! SA VISKAD LEHED
MAHA! SA LASED ENDE LONGU!

MA ALLES NÄITAN SULLE, MA JÄTAN SU ILMA
VÄETISE JA PÄIKESETA! SA LÄHED TREPIL
ALLA JÄRELE MÕTLEMA, ME VEEL VAATA-
ME, MIS EDASI SAABI!

Kui teie potitaime lehed tõmbuvad kollaseks ja langevad maha, siis te ei kipu ette kujutama, et taim teeb seda sihilikult teie jooksutamiseks või selleks, et teid peetaks halvaks aednikuks. Te tõlgendate taime „suhtumist“ kui sõnumit: liiga palju või ebapiisavalt vett, valgust, väetist. Te püüate mõista, mis juhtus, kas tal on millestki puudu või midagi liialt.

Laps on (ilmselgelt) toataimest keerukam, kuid siiski mitte ülearu keeruline. Tema kapriisid väljendavad ta vajadusi. Millegi puudust või seda, et midagi on üleliia. Mis siis, kui tema väljendatud suhtumine polnudki väljakutse, vaid tagajärg, vastus, reageering? Vahel tõlgendame ka meie probleemina seda, mis pole tegelikult muud kui asjade loomulik käik. Pole vaja paanitseda sellepärast, et puud aias langetavad igal sügisel lehti. Või et meie nelja-aastane laps ei talu kaotamist.

■ Mis siis on kapriis?

Paljude vanemate arvates lapsed kapriisitsevad. Timo keeldub joomast sinisest tassist, Juuli ei taha end väljaminekuks riidesse panna, Anton on nõus ainult emaga vanni minema... Nad ajavad meid hulluks.

On see tõesti etendus? Kas selline lastele nii tüüpiline käitumine on kapriis ehk teisisõnu eesmärgitu nõudmine või on hoopis tegemist põhjendatava käitumisega, mis tuleneb nende aju arenemisest? Et kolmeaastase Lea rumalused meid äri-

tavad, pole võib-olla Lea eesmärk, vaid lihtsalt tagajärg.

Oleme kindlad, et meie lapsed püüavad teadlikult meie üle võimu võtta: „Vaadake, mis pilguga ta mulle lollusi tehes otsa vaatab!“ See, mida meie võtame tõendusena, võib vabalt tuleneda hoopis teistest põhjustest.

Kas soovite rahulikke, tasaseid ja tarku lapsi, kes ei karju ega nuta kunagi? See ei ole võimalik. Kas tahate kapriisid välja juurida? See on võimalik.

► Mis siin toimub?

Jah, midagi ilmselt toimub. Lapse käitumine on sobimatu, olgu kogemata või meelega. Niisiis, enne kui närvi minna, tasub esitada valjusti küsimus: „Mis sul juhtus?“ Selle kõva häälega sõnastamine aitab meil oma loomulikke impulsse vaos hoida.

Üks on kindel: laps ei ürita vane-

matele löksu seada ega neid proovile panna. Tal lihtsalt napib intellektuaalset osavust.

Kapriisid on tegelikult lapse aju vastused tema jaoks liiga keerulistele olukordadele, nagu me selles raamatus ikka ja jälle nendime.

Seega uurime koos, mis võib toimuda lapse seisukohast nähtuna.

Kas see on kapriis?

Test, kuidas selles selgusele jõuda

Selleks, et olla kindel, kas teie laps on suuteline teid tüssama, tehke lihtne test. Teie pesamuna mänguasjade hulgas on tõenäoliselt karp või plaat erikujuliste avadega, millest mahuvad läbi vastava kujuga klotsid. Näidake lapsele kaht avaust, näiteks kolmnurkset ja ümmargust, ning seejärel üht klotsi, näiteks kolmnurkset.

Küsige nüüd lapselt, millisesse auku see klots mahub. Enamik ühe aasta ja kaheksakuuseid teeb juhusliku valiku. Kolme aasta ja neljakuuselt panevad nad kolmnurga 85%-l juhtudest õigesse

auku. Siiski ei saa selles vanuses alati veel ühesugust tulemust. Suurem osa lapsi jõuab alles nelja-aastaselt nii kaugele, et valib iga kord õige klotsi, sest selle ülesande õnnestumine eeldab talt suutlikkust hoida oma peas korraga kolme elementi.

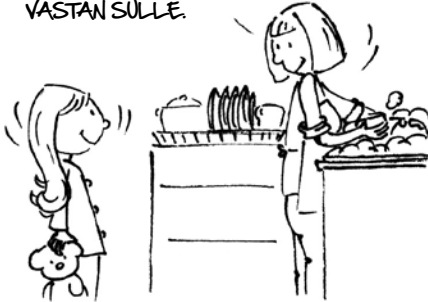
Nii nagu laps peab enne proovima, kas klots mahub auku, kuid ei oska suuliselt vastata, millisesse auku sobib teatud kujuga klots, nii pole ta ka suuteline (teadlikult) korraldama ükskõik millist kapriisi.

► Kas tema armastuse anum on täis?

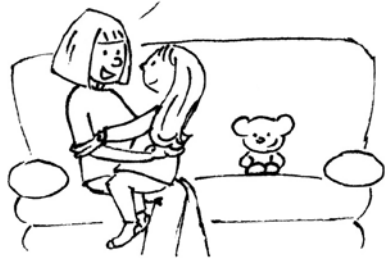
Armastuse sõnad

SEE ON TÄHTIS KÜSIMUS. MA
PESEN NÕUD ÄRA JA SIIS
VASTAN SULLE.

Üksainus pilk julgustab last ootama,
kui te ei saa kohe vastata.

MULLE MEELDIB SINUGA
KOOS OLLA. IGA KORD, KUI
SIND NÄEN, TUNNEN SUURT
RÕõMU. JAH, MA ARMASTAN
SIND!

Tähtis on vastata.

KAS SA MÕNIKORD MÕTLED,
ET MA EI ARMASTA SIND?
ÜTLE MULLE, MIS PANEB SIND
VAHEL MÕTLEMA. NAGU MA EI
ARMASTAKS SIND.

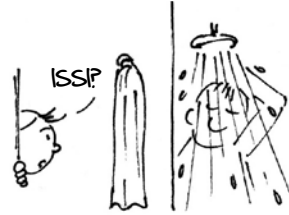

Tähtis on ka kuulata: kust selline
kahtlus tuleb?

“Ma armastan sind, mulle meeldib
näha sind kasvamas, mul on tore
olla koos sinuga, olen õnnelik, et
oled minu poeg (tütar),”

on sõnad, mis teevad head.

Jaotatud aeg

Kui lapse kontaktivajadus ei ole piisavalt rahuldatud, on tema ajuahela ühendused puudulikud. Raevupursked, põhjusetu nutt ja väljakutsuv käitumine väljendavad seega **närvisüsteemi stressi**. Õeldes

vastamisi „ma armastan sind“, kallistades või koos mängides laadime organismi **õnnehormooni – oksütotsiini**. Nii laps kui ka vanem tunnevad end väga õnnelikuna.

Vaid 10 minutit päevas jagamatut olemasolu, pühendumist oma lapsele, et kasvatada teda kiindumuse ja õrnusega, tagab teile rahulikumad öhtud.